

Õiguskantsler

Tanel Kiik
Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

Meie 01.03.2021 nr 6-2/210255/2101294

Töötasu toetuse taotlemine

Austatud Tanel Kiik

Õiguskantsleril paluti kontrollida, kas [Vabariigi Valitsuse 19.11.2020 määruse nr 87 „Tööhõiveprogramm 2021–2023“](#) (edaspidi määrus) § 19¹ lõike 1 alusel töötasu toetuse maksmiseks esitatud ettevõtja põhitegevusala määramise tingimus, mille kohaselt tuleb lähtuda „Eesti majanduse tegevusalade (EMTAK) klassifikaatorist“¹, on põhiseaduspärane.

Töötasu toetuse maksmise eesmärk on tolle [määruse seletuskirja kohaselt](#) tagada tööealise elanikkonna võimalikult kõrge hõivatus uue tööturuteenuse kehtestamise toel Harju ja Ida-Viru maakonna ettevõtjatele COVID-19 kriisi mõju leevendamiseks. Toetus on suunatud piirangutest enim mõjutatud sektoritele.

Määruse § 19¹ lõike 1 alusel ei ole võimalik saada toetust nendel ettevõtetel, kelle tegevuse sisu ja kestus vastab toetuse tingimustele, kuid kelle EMTAK kood on määrukses nimetatust erinev või kes ei ole objektiivselt, st temast endast sõltumatutel põhjustel saanud määrukses nimetatud tähtjaks muuta EMTAK koodi tegelikule majandustegevusele vastavaks.

Määrukses sätestatud EMTAK-ga seotud toetuse andmise tingimus ei too tingimata kaasa põhiseadusvastast olukorda. Siiski ei taga tingimuste jäikus alati EMTAK koodi määramise nõudest tulenevalt toetuste eesmärgipärast jagamist, mistõttu ei ole põhiseaduspärasus igas olukorras tagatud. Toetuste jagamine üksnes EMTAK tegevusalade alusel tekitab küsimuse, kas toetuse tingimused on põhiseaduspärasused, kui samal ajal tegutsevaid isikuid koheldakse ebavõrdselt selle tõttu, et nende EMTAK kood ei ole kooskõlas määruse nõudega.

Kui tulevikus on kavas analoogne toetus, siis palun Teil kaaluda tingimuste sätestamist nii, et toetuste andmise eelduseks seatud EMTAK tegevusala nõue ei välistaks toetuse andmist nendele ettevõtetele, kelle tegevusala (ilma EMTAK koodita) vastab tegelikult määrukses toodud tegevusalale ja toetuse jagamise eesmärgile.

---

¹ 22. detsembri 2020. a seisuga [justiitsministri 28. detsembri 2005. a määruse nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord“](#) lisaga 16 vastu võetud EMTAKi klassifikaator.

Üks võimalik lahendus on anda toetuste jagamisel Eesti Töötukassale kaalutusõigus, et toetust saaks anda ettevõtjale, kelle tegelik majandustegevus vastab määruuses nimetatud valdkonnale. Kaalumisruumi kaudu saab tagada samas olukorras olevate isikute võrdse kohtlemise.

Toetuse jagamine EMTAK põhitegevusala järgi

Määruse § 19¹ lõike 1 kohaselt makstakse töötasu toetust ühekordselt äriregistris või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris registreeritud äriühingule, välismaa äriühingu filiaalile, mittetulundusühingule, sihtasutusele või füüsilisest isikust ettevõtjale (ettevõtja), kelle tegevus oli erakorraliste asjaolude tõttu 28. detsembrist 2020. a kuni 17. jaanuarini 2021. a märkimisväärselt häiritud ning kelle töötaja töökoht asus 22. detsembril 2020. a töötamise registri kohaselt Harju maakonnas või Ida-Viru maakonnas.

Määruse § 19¹ lõige 3 näeb ette, et ettevõtja põhitegevusala peab olema määratud 22. detsembri 2020. a seisuga justiitsministri 28. detsembri 2005. a määruse nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord“ lisas 16 vastu võetud „Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori“ alusel. Ettevõtja põhitegevusala peab olema kas majutus ja toitlustus, info ja side, haldus- ja abitegevuse, haridus, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne, kunst, meelelahutus ja vaba aeg või muud teenindavad tegevused vastavalt määruuses toodud koodidele. Samuti ei tohi ettevõtte suhtes olla algatatud sundlõpetamis-, likvideerimis- ega pankrotimenetlust. Ettevõttel ei tohi olla 1. augusti 2020. a seisuga riiklike maksude maksuvõlgu või peavad need olema 22. detsembriks 2020. a tasutud või ajatatud; 22. detsembriks 2020. a peab täidetud olema ka maksudeklaratsioonide esitamise kohustus.

Õigusaktides ei ole üldiselt ettevõtjate tegevusaladele nõudeid kehtestatud. See tähendab, et isikud võivad tegutseda mistahes alal, kui ei ole kehtestatud just tegevusloa nõuet (ÄS § 4 lg-d 1 ja 2). [Äriseadustiku](#) § 4 lõike 5 alusel teatab ettevõtja äriregistrile oma kavandatud põhitegevusala või selle muutumisest kas äriregistrisse kandmisel või majandusaasta aruande esitamisel, mil tuleb näidata lõppenud aruandeaasta tegevusalad ja uude aruandeaastasse kavandatud tegevusalad. Isikul ei ole võimalik äriregistris oma tegevusala [majandusaasta kestel muuta](#). Registrate ja Infosüsteemide Keskuse ettevõtjaportaalis on märgitud, et „äriühingud esitavad oma tegevusala andmed ja nende muudatused ainult koos majandusaasta aruandega“.

Seega, õigusaktid iseenesest ei keela kellelgi majandusaasta kestel oma tegevusala muuta ning ka riigi kogutav teave isiku tegevusala kohta ja sellele vastav EMTAK kood on pigem statistilise ja informeeriva väärtusega.² Samas omistab määruse § 19¹ EMTAK koodile tähenduse, mis ei pruugi olla sisuliselt seotud isiku tegevusega. Kuna isik ei saa majandusaasta kestel enda tegevuse muudatustest EMTAK koodi muutmise kaudu riiki teavitada, ei saa toetuse andmisel üksnes EMTAK koodist lähtuda. Eeltoodud põhjustel ei ole see ainuõige alus isiku tegevusvaldkonna kindlaksmääramiseks.

Taotlejate ebavõrdne kohtlemine

Määruse § 19¹ lõikes 1 esitatud tegevusala koodiga seotud nõue piirab eelkõige [põhiseaduse](#) § 12 lõikes 1 sätestatud üldist võrdsuspõhiõigust ja võib viia sama tegevusega tegelevate isikute erineva kohtlemiseni. [Riigikohtu](#) hinnangul on põhiseaduse § 12 lõike 1 esimeses lauses sätestatud ka

² EMTAK on aluseks tegevusala määramisel, mis on omakorda oluliseks allikaks erineva valdkonnastatistika tootmisel. Samuti võimaldab tegevusaladesse liigendamine rahvusvahelist võrreldavust vastava valdkonna sees. <https://www.rik.ee/et/e-ariregister/emtak-tegevusalad>

õigusloome võrdsuse põhimõtte, mis nõuab seda, et seadused kohtleks kõiki sarnases olukorras olevaid isikuid ühtemoodi.³

Samas ei ole võrdsuspõhiõigus piiramatult. See tähendab, et põhiseaduse §-ga 12 on vastuolus selline ebavõrdne kohtlemine, milleks puudub põhiseaduslik õigustus. Ka [Riigikohus](#) on nentunud, et võrdsuspõhimõtte piiramine ei ole iseenesest veel selle põhimõtte rikkumine.⁴ Seadusloome võrdsuse põhimõtet on rikutud üksnes siis, kui ebavõrdset kohtlemist ei ole võimalik põhiseaduslikult õigustada. [Riigikohus](#) on leidnud, et kuigi diskrimineerimiskeeld laieneb ka seadusandja tegevusele, lasub viimasel lai otsustusruum.⁵ Kui on olemas mõistlik ja asjakohane põhjus, on ebavõrdne kohtlemine seadusloomes põhjendatud.⁶ Võrdsuspõhiõiguse piiramise õigustusena saab [Riigikohtu](#) arvates arvestada näiteks teisi põhiõigusi ja põhiseaduslikke väärtusi.⁷

Määruse § 19¹ lg 1 kohaselt ei ole võimalik toetust saada ettevõtjal, kelle tegevusala on aasta kestel muutunud. Kuna EMTAKi koodi jooksvalt uuendamise võimalus puudub, siis ei ole sellisel ettevõtjal vastavat toetustingimust võimalik endast sõltumatutel põhjustel täita. Näiteks restoran alustas tööd juunis, kuid majandusaasta aruanne selle perioodi kohta esitatakse järgmisel majandusaastal, mistõttu võib tegutseval restoranil olla mõne teise tegevusala EMTAK kood, mis toetuse tingimuste järgi praegu välistab toetuse saamise.

EMTAK koodid on deklaratiivsed registrivälised andmed, mistõttu neil on registriandmetest erinev õiguslik tähendus. Olukorras, kus äriühing näitab lõppenud aruandeaasta tegevusalad ja uude aruandeaastasse kavandatavad tegevusalad alles majandusaasta aruande esitamisel (ÄS § 4 lõike 5 alusel), tekib küsimus, millise hetke majandustegevust EMTAK kood väljendab ning kas selle koodi järgi üldse saab teha olulisi järeldusi isiku hetketegevuse osas.

Seega on EMTAK koodide kui deklaratiivsete andmete alusel toetuse andmata jätmisel tekkinud olukord, kus võrreldavaid isikute grupe koheldakse õigusloomes erinevalt. Ettevõtete majandustegevust tuleb toetuste jagamisel hinnata sisuliselt, mitte vaid formaalselt EMTAK deklaratiivsete koodide alusel, sh olukorras, kus neid andmeid ajakohastada ei ole võimalik.

Eelnevat arvesse võttes ei ole võimalik tuvastada põhjuseid, mis oleksid asjakohased ja mõistlikud samal tegevusalal tegutsevate (kuid mingil põhjusel erineva EMTAK koodiga) ettevõtete erinevaks kohtlemiseks.

Toetustingimused peaksid sisaldama võimalust taotlejale tõendada oma tegevusala lisaks EMTAK koodile ka mõne muu samaväärse tõendiga. Analoogne lahendus on kasutusel näiteks [riigihangete seaduse](#) § 88 lõikes 3, mille kohaselt täiendatakse iga viidet tehnilises kirjelduses märkega „või sellega samaväärne”.

Toetuse menetluskord

Töötasu toetuse saamisega seotud avalduse menetlust on reguleeritud määruse § 19¹ lõigetes 6–9. Ettevõtja esitab töötasu toetuse taotlemiseks avalduse Eesti Töötukassale (lõige 6). Ettevõtja peab avalduses märkima enda nime, registrikoodi ja aadressi või e-posti aadressi ning kinnitama, et ta vastab määruse § 19¹ lõigetes 1–3 nimetatud toetuse saamise tingimustele (lõige 7). Eesti

³ RKPJK 26.09.2007, nr 3-4-1-12-07, p 19.

⁴ RKPJK 2.05.2005, nr 3-4-1-3-05, p 20.

⁵ RKPJK 20.03.2006, nr 3-4-1-33-05, p 26.

⁶ [RKPJK 26.09.2007, nr 3-4-1-12-07, p 19.](#)

⁷ RKÜK 2.06.2008, nr 3-4-1-19-07, p 23.

Töötukassa nõudel esitab ettevõtja toetuse määramiseks vajalikud lisaandmed ja neid tõendavad dokumendid (lõige 8). Töötasu toetuse taotluse saab esitada 1. veebruarist kuni 28. veebruarini 2021. a (lõige 9).

Ülejäänud haldusmenetluse küsimustes tuleb järelkult kohaldada haldusmenetluse seadust ([tööturuteenuste ja -toetuste seaduse](#) § 1 lg 3).

Õiguskantslerile esitatud avaldusest nähtub, et haldusmenetluse reegleid ja põhimõtteid ei järgita keelduva haldusakti andmisel.

Ettevõtted saavad toetuse taotlemiseks esitada avaldusi [ainult e-töötukassa kaudu](#). Kui ettevõtjal vastavat EMTAK koodi ei ole, siis ei saa ta sisuliselt avaldust esitada. Avalduse esitamisel ja n-ö vale EMTAK koodi sisestamisel teatab e-töötukassa, et ettevõtte ei vasta toetuse saamise tingimustele ning täpsematest põhjustest saab lugeda lähemalt töötasu toetuse [KKK](#) lehelt (vt lisatud kuvatõmmist).

Õiguskantslerile esitatud teabest selgub seega, et kui isiku avaldus mingil põhjusel tagasi lükatakse, ei saa isik riigilt kuigivõrd palju teavet selle põhjuste kohta. Selgusetuks jääb, kas avalduses on puudused, mida oleks võimalik kõrvaldada [haldusmenetluse seaduse](#) (HMS) § 15 kohaselt. Või soovis riik automaatse vastusega anda toetuse andmisest keelduvat haldusakti. Soodustava haldusakti andmisest keeldumisele seab seadus teatud nõuded. Sellisele haldusaktile tuleb esitada põhjendus (HMS § 56) ning täita tuleb ka teisi haldusakti vormile esitatud nõudeid nagu näiteks vormistamisnõuded ja vaidlustamisviide (HMS §-d 55 ja 57).

Töötasu toetuste maksmine ja ka toetuse maksmisest keeldumise otsus peavad vastama haldusmenetluse seaduse normidele. Samuti on haldusmenetlusele seatud reeglite järgimine oluline, et tagada isiku põhiõigus heale haldusele (PS § 14). Selle põhiõiguse sisu on haldusmenetluse kaudu tagada, et haldustegevus isiku suhtes ei ole formaalne, menetluses austatakse inimväärikust ja menetlus on ning ka näib õiglane. Neid eesmärke pole võimalik saavutada eesmärgipärase ja läbipaistva haldusmenetluseta. Menetlusest puudutatud isik tuleb menetlusele kaasata, ta üldjuhul ka ära kuulata ning talle otsuseid põhjendada nagu ka haldusmenetluse seadus ette näeb.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

[Vägnärgjatele](#)
[Viipekeel](#)
[? KKK](#)
[Sisukaart](#)
[Kohalduv](#)
In English | Ha pyrookom

Netemill OÜ

[Avalaht](#)
[Otsin tööd](#)
[Tööta ja õpi](#)
[Vähenedud töövõime](#)
[Teenused](#)
[Toetused ja hüvitised](#)
[Tööandjale ja partnerile](#)
[Töötukassast](#)
[e-töötukassa](#)

Avalaht / e-töötukassa / Avaldused ja otsused / UUS! Töötasu toetuse avaldus

! Teie ettevõtte ei vasta töötasu toetuse saamise tingimustele. Põhjustest lugege lähemalt töötasu toetuse KKK lehelt. [!»](#)

Töötasu toetuse avaldus

Töötasu toetust makstakse ühekordselt Eesti äriregistris või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris registreeritud äriühingule, välismaa äriühingu filiaalile, mittetulundusühingule, sihtasutusele või füüsilisest isikust ettevõtjale, kelle tegevus on erakorralistest asjaoludest tulenevalt perioodil 28. detsember 2020. a kuni 31. jaanuar 2021. a märkimisväärselt häiritud ning kelle töötaja töökohta asukoht on 22. detsembril 2020. a seisuga töötamise registri kohaselt Harju maakonnas või Ida-Viru maakonnas. Töötasu toetuse saamise õigus sõltub ettevõtja põhitegevusala EMTAK koodist.

Töötasu toetuse suurus on otsuse punktis 2 toodud töötajate 2020. aasta novembri 1,5-kordne palgakulu, kuid mitte rohkem kui 180 000 eurot ettevõtja kohta. Toetuse suurus arvutatakse 22. detsembril 2020. a seisuga 2020. aasta novembri kohta Maksu- ja Tolliametile esitatud deklaratsiooni vormil TSD lisade 1 ja 2 deklareeritud isikustatud sotsiaalmaksuga makstud väljamaksete alusel, millele lisanduvad samal deklaratsioonil deklareeritud sotsiaalmaks ja tööandja töötuskindlustusmaks.

Taotluste esitamine kestab 01.02 – 28.02.2021.

Esita töötasu toetuse avaldus

Avaldus	Laadi alla avaldus	Esitamise kuupäev	Otsus	Kõik otsused
Ühtegi avaldust ei leitud!				

Minu avaleht

Minu andmed

Minu tööpakkumised

Volitused

Avaldused ja otsused

- ▶ **UUS! Töötasu toetuse avaldus**
- ▶ Pankrotihüvitise avaldus
- ▶ Palgatoetuse avaldus
- ▶ Sotsiaalmaksu maksimise avaldus
- ▶ Koondamishüvitise avaldus
- ▶ Töötasu hüvitise avaldus
- ▶ Alaealise töötamise toetuse avaldus
- ▶ Koolitustoetuse avaldus

Ettevõtte teavitused töötukassale

Minu teenused